

Rammeaftale 2013, Udviklingsstrategi
Bilag 1

Målgruppebeskrivelse

Målgruppebeskrivelse

På de følgende sider gives en kort beskrivelse af de enkelte målgrupper i tilbudsviften. Som et afsluttende afsnit er mulighederne for specialrådgivning beskrevet. Herudover beskrives organiseringen af samrådsfunktionen for domfældte udviklingshæmmede.

- Børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne
- Sikrede institutioner for børn og unge
- Voksne med sindslidelse
- Voksne fysisk handicappede inkl. senhjerneskadede
- Personer med psykisk handicap inkl. autister
- Dagtilbud – beskyttet beskæftigelse
- Personer med kommunikationshandicap
- Hjælpemidler
- Kvindekrisecentre
- Forsorgshjem
- Stofmisbrugsområdet
- Specialrådgivning
- Samråd for domfældte udviklingshæmmede

Oversigten over tilbuddene og informationerne om hvert enkelt tilbud skal ses i sammenhæng med den landsdækkende Tilbudsportal, der drives af staten. Tilbudsportalen (www.tilbudsportalen.dk) indeholder en beskrivelse af hvert enkelt tilbud på det sociale område.

Via Tilbudsportalen er det muligt at søge relevant materiale om de enkelte tilbud – og i kombination med tilbuddenes hjemmesider kan der læses mere om det faglige indhold og kompetencerne i tilbuddet.

1. Børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne

Målgruppe

Målgruppen er børn og unge med handicap - eksempelvis multihandicap. Brugerne har behov for behandling og udviklingsmæssig støtte af deres funktionsnedsættelse.

Målgruppen rummer også brugere med psykiatriske lidelser – såsom spiseforstyrrelser, skizofreni og ADHD (tidligere kaldet DAMP). Behandlingen indeholder en væsentlig psykiatrisk indsats og dermed et samarbejde med det øvrige psykiatriske system.

Tilbudsvifte

Tilbuddene i regionen til børn og unge med handicap supplerer hinanden. De indebærer en specialpædagogisk indsats og omfatter dag- og døgntilbud – herunder også døgntilbud i form af aflastning. I nogle tilbud indeholder behandlingen også en væsentlig psykiatrisk indsats. Tilbuddene drives i medfør af Serviceloven §§ 32, 36 og 67, stk. 2.

2. Sikrede institutioner for børn og unge

Målgruppe

De sikrede institutioner er målrettet børn og unge, som opfylder betingelserne i Socialministeriets bekendtgørelse om magtanvendelse for placering i sikrede

institutioner. Det vil blandt andet sige ophold på grund af farlighed, længerevarende behandlingsforløb, ophold der træder i stedet for varetægtsfængsling, og afsoning når visse betingelser er opfyldt.

Tilbudsvifte

I Danmark findes i alt syv sikrede institutioner. To af de syv sikrede institutioner er placeret i regionen. Koglen beliggende i Herning Kommune og Grenen beliggende i Norddjurs Kommune.

I tilknytning til de sikrede afdelinger på Grenen og Koglen er der etableret åbne afdelinger. Disse er fortrinsvis til unge idømt ungdomssanktion, men også til andre kriminelle og kriminalitetstruede unge. De åbne afdelinger skaber mulighed for, at den unge kan modtage en sammenhængende pædagogisk indsats i forbindelse med udslusning - fra ophold på en sikret afdeling til et ophold på en åben afdeling.

De sikrede pladser anvendes af alle kommuner i Danmark, og der foregår for nuværende en koordinering af de sikrede afdelinger vedrørende unge, som placeres i varetægtssurrogat. I kapitel 5 kan der læses mere om regionernes samarbejde i forbindelse med koordineringen af behovet for pladser på de sikrede afdelinger. Tilbuddene drives i medfør af serviceloven § 67, stk. 3.

Udgifterne til de sikrede institutioner finansieres forskelligt alt efter grundlaget for den unges ophold. Ophold på social indikation finansieres som øvrige ophold for børn og unge gennem fuld takstbetaling af den anbringende kommune. Ophold for domsanbragte - altså ophold, der træder i stedet for varetægtsfængsling og ophold, der er et led i en idømt ungdomssanktion, finansieres fra 1. juli 2010 således, at der betales en takst på 1,27 mio.kr årligt (2011 PL) pr. plads, mens differencen mellem denne takst og den faktiske takst for den aktuelle plads finansieres objektivt på baggrund af antallet af 14-17-årige i de kommuner, der har adgang til at benytte tilbuddet. Ligeledes finansieres tomme pladser også gennem den objektive finansiering.

3. Voksne med sindslidelse

Målgruppe

Den overordnede målgruppe for de socialpsykiatriske tilbud, er voksne personer med svære sindslidelser, adfærdsforstyrrelser og reducerede sociale færdigheder af en sådan karakter, at personerne ikke er i stand til at leve en tilfredsstillende og selvhjulpne tilværelse i kortere eller længere perioder af deres liv.

Målgruppen omfatter voksne personer med skizofreni og andre psykoser, alvorlige affektive lidelser og personlighedsforstyrrelser, svære spiseforstyrrelser, alvorlige angst- og tvangstilfælde og organiske lidelser – primært demenssygdomme – samt psykisk udviklingshæmmede med sindslidelser. Ofte vil der også være tale om misbrugsproblemer.

Målgruppen har divergerende behov for socialpsykiatrisk støtte og behandling, både i forhold til vedvarende, stabile og sammenhængende tilbud og i forhold til fleksibilitet over tid.

Tilbudsvifte

Indsatsen byder i dag på en bred palet af forskellige former for støtte. Tilbudsviften rummer både dag- og døgntilbud af forholdsvis almen karakter samt mere omfattende og specialiserede tilbud, forsorgstilbud og person- og bostøtte. Samtidig arbejdes der med mangeartede løsningsmodeller, der på tværs af sektorer tager afsæt i den enkelte persons behov og situation. Tilbudsviften i socialpsykiatrien er yderligere karakteriseret ved, at der ofte er behov for et kontinuerligt og tæt samarbejde mellem de forskellige tilbud og sektorer i den sociale indsats.

Botilbud

Botilbuddene varetager forskellige opgaver. Nogle tilbud er rettet mod en særlig gruppe brugere eller har et særligt indhold i tilbuddet, andre tilbud er mere almene med en meget bred målgruppe. Tilbuddene kan være af midlertidig eller længerevarende karakter. Derudover arbejdes også med mere fleksible døgntilbud, for brugere der bor i eget hjem. Tilbuddene drives i medfør af serviceloven §§ 107, stk. 2 eller 108. Tilbuddene drives også i medfør af almenboligloven § 185b i kombination med serviceloven §§ 83 – 85, 87 og 102 baseret på rammeaftalte takster.

Dagtilbud

Nogle dagtilbud er karakteriseret ved at tilbyde individuelle træningsforløb af afgrænset varighed. Der arbejdes typisk med udgangspunkt i problemer knyttet til sygdom, kommunikation, fritidsaktiviteter, arbejdsprøvning og praktisk social færdighedstræning. Disse tilbud drives i medfør af serviceloven §§ 85 og 86. Andre dagtilbud er karakteriseret ved at fungere som frirum i form af væresteder for personer med en sindslidelse. Disse tilbud drives som aktivitets- og samværstilbud efter servicelovens § 104.

Yderligere er der etableret forskellige arbejdsmarkedsrettede dagtilbud, hvor brugeren er i beskyttet beskæftigelse inden for såvel produktion som service, hvilke drives efter servicelovens § 103.

Bostøtte, personstøtte og støttekontaktperson

Bostøtte-, personstøtte- og støttekontaktpersonordningen er kendetegnet ved at være målrettet den enkelte persons liv og situation. Indsatsen er fleksibel og tilrettelægges og sammensættes med afsæt i den enkeltes ønsker og behov. Tilbuddene drives i medfør af serviceloven §§ 85, 97 og 98.

Forsorgspladser

Med henblik på at yde en integreret indsats i forhold til de personer med sindslidelser som er blandt de absolut sværest stillede, er der etableret en række specielle forsorgstilbud. Brugerne her er typisk marginaliserede med dobbeltdiagnose og hjemløshedsproblemer, som ikke kan profitere af de almene socialpsykiatriske tilbud. Disse tilbud drives i medfør af serviceloven § 110 eventuelt i kombination med § 102.

4. Voksne fysisk handicappede inkl. senhjerneskadede

Målgruppe

Målgruppen voksne fysisk handicappede dækker over følgende:

1. Personer med svære hjerneskader, neurologiske lidelser eller med komplekse følger af moderate hjerneskader, som efter endt sygehusbehandling har behov for en intensiv, omfattende og specialiseret rehabiliteringsstøtte i midlertidige eller varige dag- og døgntilbud.

Der er ofte tale om følger på både det fysiske område (f.eks. lammelser, bevægelsesmæssige følger), det psykiske område (kognitive, adfærdsmæssige følger) og det sociale område (ændret social kompetence, følger for hverdagslivet).

2. Personer med fysiske handicaps eller hjerneskade med bopæl i eget hjem eller i socialt tilbud, som har behov for et kortere, intensivt dag- eller døgntilbud med genoptræning af færdigheder og afklaring af specielle problemstillinger.
3. Unge voksne med opmærksomhedsforstyrrelse, som medfører store vanskeligheder med at strukturere en dagligdag, passe skolegang, uddannelse eller arbejde – og fastholde sociale relationer. Samtidig har brugerne ofte en psykiatrisk overbygning og øget risiko for at komme ud i misbrug eller kriminalitet.

Tilbudsvifte

Tilbuddene på området er geografisk spredt i regionen.
Der findes en bred vifte af tilbud til målgruppen:

Midlertidige boformer

Tilbud til personer med moderat til svær hjerneskade/neurologisk lidelse med henblik på at udrede, afklare og udvikle egne ressourcer, samt en vurdering af behovet for den fremtidige indsats. Denne kan være i forhold til udvikling af færdigheder, genskabe en tilværelse så nær det tidligere som muligt eller en vurdering af mulighederne for bolig, beskæftigelse, fritidsliv og netværk. Tilbuddets varighed er meget varierende, men kan strække sig op til tre år. Tilbuddene drives i medfør af serviceloven § 107, stk. 2 eventuelt i kombination med § 102.

Længerevarende botilbud

Tilbud til personer med svære problemstillinger; kognitive, fysiske, sociale og adfærdsmæssige. Tilbuddene drives i medfør af serviceloven § 108 eller almenboligloven § 185b i kombination med serviceloven §§ 83 – 85 og 87.

Støtte i egen bolig

Der gives støtte i egen bolig i forskelligt omfang. Boligen kan være i en organisatorisk sammenhæng med andre boliger, og vil da typisk omfatte mennesker med behov for vidtfavnende støtte til personlig udvikling, praktiske og sociale færdigheder samt et vedvarende behov for omfattende pleje og omsorg. Tilbuddene drives i medfør af serviceloven §§ 83 – 85, 87 og 102 eventuelt i kombination med almenboligloven § 185b.

Støtten kan også gives i mindre omfang i en mere selvstændigt beliggende bolig. Støtten indebærer tillige deltagelse i blandt andet beskæftigelse, fritidsaktiviteter og undervisning, samt arbejde med at opbygge og bevare sociale relationer til eksempelvis familie og børn. Dette tilbud ydes i medfør af serviceloven § 85.

Dagtilbud

Der tilbydes aktivitets- og samværstilbud, som flere steder organisatorisk er tilknyttet botilbuddene. Derved skabes en sammenhæng i indsatsen, ligesom det sikres, at udredning og afklaring også omfatter beskæftigelse og/eller arbejdsevnevurdering. Tilbuddet drives i medfør af serviceloven § 104.

Yderligere er der etableret forskellige arbejdsmarkedsrettede dagtilbud, hvor brugeren er i beskyttet beskæftigelse inden for såvel produktion som service, hvilke drives efter servicelovens § 103.

Der tilbydes træning og rehabiliteringsforløb i dagtimerne. Træningen foregår med basis i en neurologisk undersøgelse, og der udarbejdes løbende handleplaner i samarbejde med sagsbehandlere, pårørende og den skadede.

Til unge med ADHD (tidligere kaldet DAMP) tilbydes botræning og hjælp til erhvervspraktik i en længere periode. Tilbuddene drives i medfør af serviceloven §§ 85 og 86.

5. Personer med psykisk handicap inkl. autister

Målgruppe

Målgruppen psykisk handicappede inkl. autister dækker over følgende to undermålgrupper:

1. Voksne med udviklingshæmning i lettere, middelsvær og svær grad. Der er et stort spænd i brugergruppen – fra brugere der magter de fleste almindelige daglige aktiviteter og praktiske opgaver med støtte, til brugere der kræver konstant og vedvarende hjælp og opsyn.

Nogle brugere er idømt ophold på en institution og/eller tilsyn. Det er brugere, der har begået kriminalitet; eksempelvis seksualforbrydelser mod børn eller voksne, grov vold, forsøg på manddrab eller ildspåsættelse.

Brugerne kan også have svære bevægehandicaps, være hørehandicappede, lide af epilepsi og alene formå begrænsede former for ikke-sproglig kommunikation.

2. Børn og voksne med problemstillinger indenfor autismespektret kan karakteriseres ved, at evnen til socialt samspil er mangelfuldt udviklet, at evnen til følelsesmæssig respons og den almindelige situationsfornemmelse mangler, og at der er ringe interesse for deltagelse i fælles aktiviteter. Der synes at mangle, hvad man har betegnet som "social intelligens", en instinktiv fornemmelse for, hvad andre føler og tænker, samt evnen til at aflæse sociale situationer. Indenfor gruppen er der tale om en meget ujævn profil, med store variationer i handicapgrad. Brugerne kan have en selvskadende adfærd, have udviklingsforstyrrelser og depressioner.

Tilbudsvifte

Tilbuddene til målgruppen er geografisk spredt over hele regionen.

Boformer

Boformerne er organiseret med udgangspunkt i brugernes forskellige behov. For de mest selvhjulpne brugere tilbydes indsatsen i ungdomskollegier, bofællesskaber og støtte i egen bolig, og for brugere der har et mere omfattende behov for støtte, i botilbud. Der tilbydes også afklarings- og botræningstilbud, hvor der gives en intensiv træning. Endelig findes også de meget specialiserede botilbud, som primært henvender sig til særlige målgrupper, eksempelvis brugere idømt sanktioner eller med behov for pleje og omsorg. Tilbuddene drives i medfør af serviceloven §§ 107, stk. 2 eller 108. Tilbuddene drives også i medfør af almenboligloven § 185b i kombination med serviceloven §§ 83 – 85, 87 og 102.

På området tilbydes også aflastning for børn med autisme i alderen 6-18 år. Der er tale om tilbud til familier med hjemmeboende børn som frekventerer specialskoler.

Dagtilbud

Dagtilbuddene omfatter både beskyttet beskæftigelse samt aktivitets- og samværstilbud. Dagtilbuddene er kendetegnet ved et varieret udbud af aktiviteter, hvor der arbejdes med at udvikle egne ressourcer. Indholdet i tilbuddene kan være forskellige former for industriel produktion, serviceaktiviteter, butiks- og cafédrift, kreative værksteder, fysisk træning samt sanse- og oplevelsesmuligheder. Tilbuddene drives i medfør af serviceloven §§ 103 og 104. Der kan også indgås samarbejde med det private og offentlige arbejdsmarked, når en bruger ønsker ansættelse i et fleksjob.

Særlige projekter

Nogle brugere modtager et tilbud i form af særligt tilrettelagte projekter. Der er tale om en lille gruppe, der blandt andet kan have et uhensigtsmæssigt reaktionsmønster i form af eksempelvis trusler, vold eller anden afvigende adfærd. Andre brugere kan have svært ved at indgå i sociale sammenhænge og modtager derfor ikke et tilbud i store fællesskaber. Tilbuddene drives efter samme bestemmelser som nævnt ovenfor eventuelt i kombination med serviceloven § 102.

6. Dagtilbud- beskyttet beskæftigelse

Målgruppe

Dagtilbud om beskyttet beskæftigelse på revalideringscentre er målrettet førtidspensionister, der på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne – eller særlige sociale problemer – ikke kan opnå eller fastholde beskæftigelse.

Tilbudsvifte

Det er kendetegnende at tilbuddene benyttes af personer, der ikke også modtager et døgntilbud. En mindre del af tilbuddene om beskyttet beskæftigelse drives primært i tilknytning til andre tilbud på det sociale område. Tilbuddene drives i medfør af serviceloven § 103.

7. Personer med kommunikationshandicap

Målgruppe

Tilbud til personer med kommunikationshandicap består af tre områder; taleområdet, synsområdet og høreområdet. Hvert område har sin egen målgruppe:

Taleområdets tilbud retter sig mod børn og voksne med tale- og sprogvanskeligheder, erhvervet hjerneskade, stamme-, læse- stemmevanskeligheder, herunder voksne med progredierende lidelser (Parkinsons m.v.) og bortopereret strube.

Høreområdets målgruppe er hørehandicappede børn og voksne, døve, døvblevne, døvblinde, personer med cochlear implant, Ménières sygdom, tinnitus, samt pårørende og personale.

Synsområdets målgruppe er blinde og svagsynede børn, unge og voksne.

Tilbudsvifte

Tilbudsstrukturen er karakteriseret ved få centrale institutioner, der dækker et stort optageområde. En del af de ydelser der tilbydes på tale-, høre- og synsområderne er af så specialiseret karakter, at hensynet til en høj faglighed tilsiger en central struktur.

På kommunikationsområdet tilbydes specialrådgivning til personer med medfødte eller erhvervede handicaps, der har en sådan karakter, at de kræver et højt specialiseret tilbud. Det drejer sig typisk om lidelser eller handicaps, der i svær grad hæmmer borgerens funktionsevne.

Kerneydelsen på tale-, høre- og synsområderne er undervisning, rådgivning og vejledning tilpasset borgerens handicap. På synsområdet tilbydes desuden sagsbehandling i forhold til målgruppens handicap, og på taleområdet er undersøgelse og udredning en del af kerneydelsen.

Af hensyn til forsyningssikkerheden og sikkerheden for en rationel drift, kan der indgås abonnementsaftaler på kommunikationsområdet for de ydelser, der ikke er omfattet af traditionel takstbetaling. Abonnementsordningerne er omtalt yderligere i bilag 3, mens priserne på området fremgår af bilag 1.

Flertallet af brugerne på området benytter sig af undervisning, rådgivning og vejledning, men på området er der også enkelte egentlige dag- og døgntilbud, som det fremgår af tabellen nedenfor. Tilbuddene drives i medfør af specialundervisningsloven § 1, stk. 2 – 3 og folkeskoleloven § 20.

8. Hjælpemidler

Målgruppe

Hjælpemiddelområdets målgruppe er personer med betydelig nedsat fysisk og/eller psykisk funktionsevne.

Tilbudsvifte

Indsatsen består af rådgivning og vejledning om tekniske hjælpemidler til handicappede børn og voksne. I rådgivningen indgår en analyse af problemet og en vurdering af mulige løsninger.

På området kan der ligeledes indgås abonnementsaftaler. Tilbuddene drives i medfør af serviceloven § 112.

9. Kvindekrisecentre

Målgruppe

Målgruppen er voldsramte kvinder og deres børn. Volden kan være af fysisk, psykisk eller seksuel karakter, eller der kan være tale om trusler om vold.

Tilbudsvifte

I regionen findes syv krisecentre i en række af de større byer.

På krisecentrene kan kvinder og deres børn modtages døgnet rundt. Herefter kan centrene tilbyde fysisk beskyttelse og støtte til afklaring.

Med udgangspunkt i beboerens aktuelle situation kan centrene også tilbyde hjælp og rådgivning i forhold til skilsmisse og separation, forældremyndighed, samvær, økonomi og boligforhold. Krisecentrene tilbyder også støtte til udflytning. Tilbuddene drives i medfør af serviceloven § 109 eventuelt i kombination med § 102.

10. Forsorgshjem

Målgruppe

Den primære målgruppe er voksne over 18 år, som akut er uden bolig eller som af forskellige årsager ikke kan opholde sig i egen bolig.

Brugerne af forsorgshjemmene har ofte andre problemstillinger end dét at være hjemløs. Brugerne kan blandt andet være utilpassede og have svært ved at leve op til samfundets almindelige krav, have misbrugsproblemer, psykiske vanskeligheder/psykiatriske diagnoser samt vanskeligt ved at klare sig på det normale arbejdsmarked.

Tilbudsvifte

Tilbuddene er spredt over regionen og der er tale om såvel offentlige tilbud, som private tilbud, evt. knyttet til private og kirkelige organisationer, der har driftsoverenskomster med offentlige myndigheder.

Det primære tilbud på hjemløseområdet er tilbuddet om midlertidig bolig, hvortil brugerne kan indskrives akut.

I tilknytning til botilbuddet giver forsorgshjemmene en række tilbud om hjælp og støtte, der er målrettet mod at give brugeren et bedre liv og en mulighed for at blive selvhjulpne efter opholdet. Det drejer sig eksempelvis om bistand til kontakt til myndigheder, behovsafklaring og handleplan, lægelig og medicinsk afklaring, hjælp til boligsøgning samt støtte til fritidsaktiviteter.

Derudover har de enkelte tilbud udviklet en række sekundære tilbud - eksempelvis akut afrusning under lægeligt tilsyn, herberg, udslusningsboliger med tilbud om botræning, efterværn, beskæftigelsestilbud, syge- og plejeafdelinger, specialiserede

tilbud til brugere med psykiatriske diagnoser og dobbeltdiagnoser (misbrug og psykiatri), genoptræning og fysioterapi samt café- og værestedstilbud. Tilbuddene drives i medfør af serviceloven § 110 eventuelt i kombination med § 102.

11. Stofmisbrugsområdet

Målgruppe

Målgruppen på stofmisbrugsområdet kan deles op i følgende fire grupperinger:

1. Stofmisbrugere med et mangeårigt misbrug af både illegale og legale narkotiske stoffer.
2. Unge og voksne, hvis tilværelse er alvorligt truet af stofmisbrug.
3. Børn og unge fra 14 til 25 år med begyndende misbrug, hvis tilværelse er truet af problematisk forbrug af stoffer og evt. andre rusmidler, og som er ved at udvikle en negativ identitet gennem ukritisk og eksperimenterende forbrug. Personerne er kendetegnede ved, at de er i færd med at droppe ud af arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet, og erkender sjældent, at de er på vej ud i et misbrug.
4. Hele befolkningen, især unge og deres forældre, er målgruppen for den forebyggende indsats, der skal skabe forståelse for det værdifulde i at have en sund livsstil. En målrettet indsats skal sikre, at forbrug ikke udvikler sig til misbrug, og at misbrugsproblemer er noget, der angår alle.

Tilbudsvifte

Nogle steder er stofmisbrugsbehandling efter serviceloven samlet i samme organisation som alkoholbehandling, forebyggelse og lægelig behandling af stofmisbrug (alle efter sundhedslovgivningen), mens det andre steder drives separat – der tegner sig således et driftsmæssigt forskelligt billede på misbrugsområdet.

Døgnbehandling

En del af døgnbehandlingsindsatsen på stofmisbrugsområdet foregår på private tilbud, som misbrugscentre har samarbejdsaftaler med. De fleste misbrugscentre i regionen har egne tilbud om efterbehandling i halvvejshuse eller lignende. Tilbuddene drives i medfør af serviceloven § 107, stk. 2, jfr. §§ 101 - 102.

Derudover tilbydes også anden form for konsulentbistand til sagsbehandlere, institutioner og andre professionelle – eksempelvis opkvalificering af fagfolk, der arbejder på socialområdet.

12. Specialrådgivning

Tilbuddene i regionen

Fra en lang række tilbud omfattet af rammeaftalen ydes i dag specialrådgivning i forhold til enkeltsager. Disse muligheder videreføres, ligesom der vil være mulighed for at etablere nye former for specialrådgivning, i det omfang det efterspørges af kommunerne.

Nogle tilbud om specialrådgivning ydes fra dag- og døgntilbuddene på det sociale område, andre fra rådgivningscentre – eksempelvis på kommunikationsområdet, hjælpemiddelområdet og i forhold til regionsdækkende tilbud på småbørnsområdet.

Der er to takster for specialrådgivning – én for den socialfaglige og én for den lægefaglige. Se Styringsaftale 2013 for en nærmere beskrivelse af specialrådgivningsydelse og abonnementsordninger.

Yderligere kan Region Midtjylland i sammenhæng med hospitalsdriften og driften af de sociale tilbud mod fuld omkostningsdækning eksempelvis tilrettelægge og afholde uddannelsesforløb, der kan planlægges i samarbejde med kommunerne.

13. Samråd for domfældte udviklingshæmmede

I regionen er der etableret to samråd for domfældte udviklingshæmmede. Samrådenes opgave er at afgive vejledende udtalelser til anklagemyndigheder og domstole om retsfølger overfor voksne udviklingshæmmede lovovertrædere dels når der rejses sigtelse og dels undervejs i domsperioden.

Århus Kommune varetager sekretariatsfunktionen i det samråd, der betjener kommunerne i Århus, Randers, Favrskov, Norddjurs, Syddjurs, Odder, Skanderborg, Silkeborg og Samsø Kommuner. Viborg Kommune varetager sekretariatsfunktionen i det samråd, der betjener Hedensted, Horsens, Viborg, Lemvig, Struer, Ringkøbing-Skjern, Skive, Ikast-Brande og Herning Kommuner.